

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 104.

V Ljubljani, v ponedeljek 9. maja 1898.

Letnik XXVI.

Pogodbeni predlogi.

(Dalje.)

Člen X. nove pogodbe uravnava konzularni urad. Dosedaj imela sta le trgovinska ministra odločilno besedo pri uredbi konzularnih mest, sedaj pa naj bi tudi kmetijska ministra imela pravico direktno dopisovati s konzularnimi uradi, od teh zahtevati poročila o stanju trgovine s kmetijskimi pridelki.

Vže nekaj let zahtevajo kmetijski zastopi, da se po vzgledu drugih držav tudi od naše države namestijo kmetijski veščaki kot odprideljeni strokovnjaki pri konzulatih, ustanovljenih v važnih trgovskih mestih, ki imajo opazovati ondotni razvoj trgovine s kmetijskimi in gozdarskimi pridelki, ter poročati tudi brzojavnim potom kmetijskima ministerstvom o stanju kupčije za kmetijske pridelke. In kedo bi mogel tajiti, da je ta zahteva povsem opravičena, vsaj vemo, da le oni, ki ima poročila od vseh glavnih tržišč celega sveta, ve pravodobno uravnati svojo trgovino, da pravodobno nakupi blago, oziroma isto zopet spravi v denar. Vsaj je še v živem spominu, kako je narasla cena minolo leto pšenici in kako kolosalne dobičke so velike trgovine, katere dobivajo svoja poročila od svojih po širnem trgovinskem svetu nastavljenih agentov, napravile s tem, da so sklenile kupne pogodbe za velikanske množine pšenice, katero so po primerno nizki ceni nakupile, ter v ogromnih skladiščih nakupile in potem po skoro podvojeni ceni prodajale.

Pa celo v ožji državi so trgovinske razmere osobito malemu producentu neznane. Spominjam

se še, kako sem jaz predlanskim doma željno pričakoval kupca za sadje, in ko sem slučajno prišel v glavno mesto Dunaj, najdem tam, da je bilo veliko pomanjkanje sadja na ondotnem trgu, ter sem svoje ostalo sadje po potrjeni ceni prodal. Pomanjkanje sadja je bilo v Avstriji toliko, da so morali naročiti sadje iz daljne Amerike; in po kroninah naše države nismo vedeli, da je sadna letina bila tako pičila, ter so naši ljudje v začetku za slepe cene zametavali sadje. To je žalostno, ker kaj pomaga kmetu obila letina, če pa pridelkov ne more spečati uspešno v denar.

Koliko bolj to velja za širno svetovno trgovino. V dobi, v kateri se v hudi konkurenci trudijo razne države nadkriliti v produkciji kakor tudi v trgovini druga drugo, ko se na naj raznovrstnejših panogah produkcije porajajo naglo najdbe, sredstva boljše novejša spodrivajoča starejo dobro s tem ustvarjajoča povsem spremenjen nov trgovinski ter tudi produkcijski način, je absolutno potrebno opazovati ves ta razvoj, na licu mesta zasledovati ta novi spremenjeni položaj, skušati proučiti ga temeljito in o tem poročati v domovini, da se po navodu danem tudi uredi domača produkcija. Da sem jasen v besedi, kažem na dejstvo, da se je morala naša mlinarska obrt hočeš nočeš preustrojiti po vzgledu napredne mlinarske mehanike, upejljati mline na valčke, ker s starimi mlinskimi kamni ni bilo mogoče vstrajati v konkurenci. Po novi pogodbi smela bodeta kmetijska ministra sporazumno z ministrom za zunanje zadeve pošiljati strokovno izobražene može v inozemstvo, da proučevajo v tujini ondotno produkcijo, da poročajo pravodobno o množini ondotne letine. Potem bo

mogoče kmetijskemu ministerstvu na podlagi došlih mu poročil od vseh vetrov in strani sveta sestaviti poročilo o stanju letine ter z navodilom, kako je postopati našim producentom pri prodaji pridelkov.

Tudi se ima po novem dogovoru sestavljati uradna statistika o blagu, ki se uvaža in ki se izvaža. Doslej je le Ogerska vlada sestavljala tak statistični izkaz, ki pa je pač bil zelo enostranski in ni nikakor mogel služiti za podlago resnemu obračunavanju med obema državama vršečega se trgovinskega prometa. Obvezani ste obe državi vedno in redno obveščati se o obojestranskem prometu, ker le tako bo dotični izkaz istinit.

Po dosedaj veljavni pogodbi imajo biti v obeh državnih polovicah neposredni davki, ki so na gospodarsko produkcijo posebnega vpliva, uravnani po enakih zakonih in izvršilnih naredbah, tako da ne more ne naša ne ogerska vlada brez privoljenja druge dotični davek zvišati. Vsled tega dogovora ni smela Ogerska na produkcijo pive, žganja in sladkorja davek zvišati, pač pa je vpejljala posebni dac na povžitje (konsum) teh snovi. Po novi pogodbi bi se to določilo v toliko premenilo, da sme vsaka vlada določiti k dotičnim indirektnim davkom na užitnino žganja in pive posebno priklado, vendar pa sme druga vlada potem zahtevati, da se priklada odpravi in visokost dotičnega davka v primeri z onim veljavnim v drugi državni polovici uredi.

Sedaj bo mogoče, da bo naša vlada brez posebnega dogovora z ogersko mogla dovoljevati večje množine n. pr. živinske soli. Dosedaj morala je

LISTEK.

O čebelnjaku.

Spisal Ivan Grčar. *Dr. Cantar*

(Dalje.)

II.

Kakor vsako nedeljo je bila na večer županova gostilna polna do zadnjega kota. Do malega same ponosnejše glave iz vasi: dacar, poštar, učitelj in dobro rejene postave boljših kmetov.

Blokar je bil nocoj nenavadno nasajen. Zadovoljen ni bil z najrazumnejšo besedo in naj je prišla iz katerihkoli ust; nasprotoval je, kjer je mogel, — in to z osornim, srditim glasom in neuljudnimi izrazi. Vsled tega je prišel razgovor vsak trenotek s tira in zavladata je neprijetna tišina. Ta in oni je ugibal, kakšna nezgoda je pač zadela gospoda župana, a vprašati si ga ni upal nihče. In Blokar sam bi ne vedel odgovora.

Dolgi, plešasti poštar je razlagal svoje nazore o socijalizmu.

»Pustijo naj nas v miru s tem rovanjem. S samimi besedami in grožnjami in zabavljanjem ne bodo rešili nikogar. . . . To bi se moralo začeti drugače. . . . Da je siromaštvo na svetu zmirom večje, to je resnica, — a vprašanje je, kako bi se dalo pomagati. . . .«

»No, kaj govorite tukaj. . . to so samo prazne besede!« segel mu je v besedo župan. »Povedali

niste nič novega; vsak dan se sliši to: siromaštvo, siromaštvo! . . . Jaz, — jaz ne pomilujem prav nič tega siromaštva; če kdo nima toliko, kolikor bi hotel, je to njegova krivda; pomaga naj si sam!«

»Najbolje je, da se z vami ne govori o teh stvareh!« odvrnil je poštar nezadovoljno.

Blokar pa je nadaljeval glasno in srdito:

»Najbolje je. . . da! Jaz nočem nič slišati o teh stvareh! Razlagati ste začeli vso reč tako, kakor da bi postali hipoma obvezani berači glavne in najmenitnejše osebe! Tisoče besed in cente papirja potrosite zaradi njih, — a vse to skupaj ni vredno jednega kosa kruha, ki ga dam šepastemu Gregi, kadar moli na mojem pragu. . . . Jaz mu ga dam iz milosti in ker se meni tako ljubi. . . ne da bi imel on do tega kakšno pravico!«

Dacar se je nasmehnil.

»Čemu ste se tako razgreli, gospod župan? . . . Naposled, — mi o beračih niti govorili nismo —«

»O beračih ali ne, to je vse jedno; jaz ne maram poslušati praznih besed. . .«

Stari Mrva je stresel z glavo in si popravil naočnike.

»Vi imate veliko denarja, gospod župan, toda denar navadno ne leži v glavi.«

Županov glas je postal hipoma tih in zategnjen.

»Kaj pravite, Mrva?«

»To pravim, gospod župan, da bi vam povedal jaz par dobro osljenih, če bi se zadeli ob me tako nerodno, kakor ste se ob poštarja. Ali ste me zdaj razumeli?«

Blokar se je ozrl krog sebe z zarudelim obrazom in bleščečimi očmi, kakor bi hotel pozvati vse navzoče, naj se čudijo nad toliko predrznostjo.

»Kdo si upa spregovoriti kaj tacega? Ali veste, kdo sem jaz in kdo ste vi?«

»Vi ste župan in jaz sem Mrva, — Mrva, penzionirani učitelj. Vi imate denar in družega nič; jaz imam svoj čebelnjak in družega nič. Iz tega pa se še ne vidi, kdo ima pravico drugemu nauke dajati in čegava je dolžnost, da jih posluša. . . .«

Župan se je dvignil razjarjen, da bi odgovoril; a premislil se je in zamahnil z roko.

»Mrva, — zapomnite si ta večer!«

Zdelo se je, da se je umiril; njegov široki obraz se je smehljaj prijazno in zadovoljno in v glasu ni ostal niti najmanjši sled prejšnje razburjenosti. Toda vsi so čutili, da stvar še ni pri kraju, in večer je potekal tesno in dolgočasno. Po zadnjih besedah županovih je vzel Mrva klobuk ter odšel na cesto. Noč je bila lepa in jasna in tisoč zvezd se je lesketalo na nebu.

(Dalje sledi.)

leta in leta pogajati se, ali sme za živinorejo toliko potrebno živinsko sol oddajati ali ne.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. maja.

Državni zbor zopet počiva in nedoločeno je, kedaj in ali se sploh letos še nadaljuje redno zasedanje. S početka se je trdilo, da se nadaljujejo državnozbornske seje takoj po delegacijskem zasedanju, ki se prične danes popoldne v Budimpešti, ako se bo pokazalo le količjak upanja, da se srečno dovrši jezikovna debata, katera je napolnila skoro vse zapisnike o sejah drž. zbora po velikonočnih počitnicah. Toda pokazalo se je, da iz te moke ne bo kruha in vsled tega tudi ne pride v parlamentu do zaželenega miru. Vlada bo sedaj skušala brez parlamenta ublažiti nasprotje mej Slovani in Nemci in misli neki že resno na nove jezikovne naredbe, ki bi bolj zadovoljile razburjene nemške duhove, kot pa sedaj veljavne Gautscheve, katere misli grof Thun na vsak način preklicati. Ali je morda sedanji ministerski predsednik dospel do prepričanja, da je Avstrija rešena, ako so zadovoljni Nemci? Ali ne računa prav nič na nezadovoljnost in opravičeno ogorčenje Slovanov? Da se bo v jubilejnim letu res vladalo brez parlamenta, kaže tudi vest, da namestnik finančni minister dr. Kaizl uveljaviti zakon glede preosnove uradniških plač do konca meseca julija. Ako se to vresniči, potem bo morala vlada izvesti tudi druge v to svrhu potrebne korake s pomočjo paragrafa 14., akoravno se je dosedaj vedno naglašalo, da grof Thun ni prijatelj tega paragrafa. Ako se vse to hoče izvesti, kar se napoveduje, ne bo kazalo drugače, kakor poseči po tem skrajnem sredstvu.

Delegacija se snideta danes popoldne ob polu 4. uri v avstrijskem delegacijskem poslopu v Budimpešti k otvoritveni seji. Predsednikom tostranske delegacije bo izvoljen vitez Javorski, podpredsedniško mesto pa se prepusti članom gospodske zbornice, ki še ni imenovala svojega kandidata. V budgetni odsek bo izvolila naša delegacija 14 članov iz poslanske in 10 iz gospodske zbornice; opoziciji se prepusti 6 mandatov. V peticijski odsek pošlje poslanska zbornica 6 in gospodska 3 člane; opoziciji se prepustita dva mandata. V sredo ob 12. uri bo vsprejel cesar delegato na budimpeštanskem dvoru. Vojni minister pl. Krieghammer je včeraj odpotoval v Budimpešto in vodi njegove posle sedaj baron Merkl.

Z odpravo carine na žito, katere so se židovski borzizanci mnogo bolj veselili, kakor pa stradajoče delavsko ljudstvo, najbrže ne bode nič. Na poziv naše avstrijske vlade, naj Banffijeva vlada odgovori, kako sodi glede odprave carine, se je vršil v soboto v Budimpešti ministerski svet, ki je sklenil, da se tej zahtevi ne ugodi. Ogerska vlada namreč izjavlja, da jej ni mogoče ustreči želji avstrijske vlade, naj se za dobo dveh mesecev odpravi carina na žito, ker je mnenja, da se s tem ne bo dosegel zaželeni namen. Izredno visoka žitna cena ni le posledica slabe letine, marveč vplivajo na cene druge slučajne in le prehodne okolnosti, katere se pa z odpravo carine ne morejo odpraviti in tudi ne spremeniti. Odprava carine pa bi mogla postati lahko usodna, ker bi se kaj lahko nakopičile velike zaloge v monarhiji in bi potem bržkone neugodno vplivale na cene pridelkom letošnje letine. Sploh pa bi odprava koristila le deželam, ki vvažajo žito v našo monarhijo, na ceno žita in moke pa bi kaj slabo vplivala. Tako se toraj izjavlja mažarska vlada proti odpravi carine na žito. V resnici so jej pa dale povod k temu vse druge okolnosti. Skrbeti mora v prvi vrsti za velike mline, ki so kajpak z malo izjemo vsi v rokah židovskih kapitalistov. Kakor v Avstriji hrepeni ta zalega po odpravi carine, ker ima pri nas v rokah vso žitno trgovino, tako želi ista klika na Mažarskem, da se carina ne odpravi, ker potem bi jej zastale ogromne množine žitnih izdelkov in bi bila vsaj za nekaj časa oškodovana. Iz tega se pač najjasneje vidi, da ima židovski kapital v rokah vso veliko trgovino in da se proti njegovi volji ne more in ne sme ničesar zgoditi. Za trpeči stan v takih razmerah ni rešitve, dokler bo odvisno vse od kapitalističnega moloha.

Volitve v Franciji. Včeraj so se vršile po vsej Franciji volitve v parlament. Francoskim volilcem je bilo izvoliti 581 poslancev, kandidatov za ta mesta pa se je oglasilo 2037. Največ kandidatov, kakor smo že omenili, je v mestu Parizu, kjer jih pride povprečno šest na jeden mandat. Kak je uspeh včerajšnjih volitev, seveda še ni znano in bo treba najbrže v marsikaterem okraju ožje volitve, ki se vrše šele 22. t. m., toda gotovo pa je že, da se majoje stoli marsikateremu radikalca, posebno pa znanim možem te stranke, kakor Brissonu, Gobletu, Mesureurju in Lockroy-u. Antisemitje računajo na precej ugoden uspeh.

Draginja na Francoskem. Jednako kakor v Italiji vlada, kakor povsodi, tudi v Franciji velika draginja in vsled tega splošno vznemirjenje mej lačnim prebivalstvom. Ministerski predsednik Meline je bil v velikih škripcih, katerih se je za sedaj rešil samo s tem, da je odpravil do meseca julija carino na žito. Toda kako malo je s tem pomagano trpečemu ljudstvu, je razvidno iz pojasnil časopisa »Soleil«. Vlada, piše ta list, ima tem manj povoda za odpravo carine, ker se je cena kruhu in moki znižala le prvi dan in še tedaj prav neznatno, potem pa je takoj poskočila še višje, kakor je bila poprej. Okoriščajo se s tem le židovski prekupeci, ki si bodo sedaj napolnili svoje zaloge do vrha, a žita ne bodo prodajali poprej, dokler se carina zopet ne uvede. Pa tudi za slučaj vojske je ta poskus zelo nevaren, ker bi kaj lahko navstal slučaj, da bi ne mogli dobiti na domačih tleh zadostne množine žita.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. maja.

(Osebnosti.) Prevzvišeni knez nadškof gorški dr. Missia bo dne 22. maja slovesno intronizovan v Gorici. — Mil. knez in škof ljubljanski dr. Jeglič pride v Ljubljano dne 20. t. m. in bo tudi 22. maja slovesno intronizovan.

(Prešernov spomenik.) Od odbora v nabiranje za Prešernov spomenik smo dobili nastopni oklice: Ponosni smo Slovenci na prirodne lepote naše domovine. Ponosni smo na svoj jezik, ki sega s svojimi divnimi oblikami daleč tja v one čase, ko sta sveta Ciril in Metod oznanjala Slovenom veličja božja v domači besedi. Ponosni smo na nepregledno število junakov, ki so umirali za cesarja in domovino na bojnem polju. Ponosni smo na veleume, ki so se proslavili v raznih vednostnih strokah. Ponosni smo na vse tiste moke, ki so s svojim vzornim delovanjem in z uma svetlim mečem omogočili, da se sedaj naš narod po pravici lahko prišteva prosvetljenim narodom. Položi na skudelico svetovne kulturne tehtnice poezije doktorja Franceta Prešerna in nepristranski sodnik mora reči: Slovenski narod je zbok teh pozij vreden drug velikim kulturnim narodom. Doktor France Prešeren — naš slavec, ki si opeval v nedosežnih pesmih ljubezni sladkost in njene bridkosti, — naš Orfej, ki so Te nebesa poslala »otajat Krajna našega sinove, njih in Slovencev vseh rodove z domačimi pesmami«, — naš voditelj, ki si »nam srca vnel za čast dežele, mej nami potolažil razprtije in spet zedinil rod Slovenščine cele«, — povednik Slovanstva, oznanujoč nam, da »največ sveta otrokom sliši Slave«, — prorok naš, ki si kakor Jeremija lil solze domovinske ljubezni radi naše tožne minolosti videč, kako »na tleh teh leže Slovenstva stebra stari, ječe pod težkim jarmom sini Slave« ter v duhu gledajoč, kako »vremena Kranjcem bodo se zjasnile, jim milše zvezde, kakor zdaj sijale« — doktor France Prešeren, stvaritelj našega lepega slovstva, naš veliki neprecenljivi pesnik, na Tebe je ponosen naš narod. To je pokazal, ko ti je l. 1852 postavil nadgrobni kameniti spominek. To je razodel l. 1872, ko je odičil Tvojo rojstveno hišo s spominsko ploščo. To je osvedočil, ko je proslavil Tvoj spomin z obeliskom, dvigajočim se na obali Blejskega jezera, katerega krasoto si tako vneto opeval. To je pokazal, ko je eno najživahnejših ulic ljubljanskega mesta imenoval s Tvojim slavnim imenom. Ena davnoletna namera, katere uresničenje pričaj vsemu voljnemu svetu, kako se slovenski narod ponša s svojim ljubljencem doktorjem Francetom Prešernom in kako mu je hvaležen, se — žal — dosedaj ni še izvela — na-

mera, da bi se našemu največjemu pesniku postavil dostojen spomenik v slovenskem stolnem mestu — v beli Ljubljani. Dne 8. februarja prihodnjega leta poteče petdeset let, odkar v zemlji domači njegovo truplo leži. Dne 3. decembra l. 1900 pa mine sto let, odkar se nam je porodil doktor Prešeren na visokem Gorenjskem v okolici slovenskega raja. — **Rojaki, v spomin njegove stoletnice naj se dvigne na enem ljubljanskih javnih trgov bronast spomenik doktorju Francetu Prešernu**, dvigne naj se mu v Ljubljani, ki je mati »zemlje slovenske, predrage dežele«, v onem mestu, kjer je naš ljubljani pesnik preživel največ del svojega življenja, kjer je zložil svoje najlepše pesmi. Slovenski narod, tvoje lepo slovstvo — sad XIX. stoletja — sloni na Prešernu; lepše ne moreš skleniti stoletja svojega narodnega in slovstvenega vstajenja, kakor z dostojnim spomenikom proslaviš svojega pesnika velikana. Rojaki, izkažite se radodarne, da se uresniči l. 1900 ta naša plemenita namera! Slovenke, vašo lepoto je opeval dr. France Prešeren, nabirajte zlasti ve darove za njegov spomenik. — V Ljubljani, dne 7. maja 1898. Odbor za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik.

(Nemški liberalci v Ljubljani.) V soboto so imeli nemški liberalci ljubljanski — kakor poroča uradna Laib. Zeitung, ki pa o zbora slovenskih političnih društev nič ne poroča — zbor konstitucionalnega društva, v katerem se je načelnik dr. Schaffer — po slovenskega deželnega odbora milosti še vedno deželni šolski svetnik — zahvalil kranjski hranilnici za velikodušna darila, tvrdki Bamberg za zdaten popust pri računih — tvrdka bo že ta popust vračunala pri Slovincih, ki tam kupujejo — ter se spomnil umrlega odbornika Sime. Po dovršenih volitvah se je takoj vršil shod nemško-liberalne stranke, pri katerem so sklenili, da se nemški liberalci tudi v prihodnje vdeležijo mestnih občinskih volitev; sklenili so nadalje, da naj se osnuje poseben odsek, ki imej namen, braniti Nemce proti gospodarskemu oškodovanju od strani Slovencev. — To je vendar skrajno izzivanje miroljubnih Slovencev in jako resen opomin, da se Slovenci v Ljubljani nujno in krepko združijo za jedinstveno gospodarsko delo. Organizacija gospodarska, to mora biti sedaj poglavitno naše delo, ako hočemo kaj drugega nego — smešiti se pred svetom.

(Skrajna propalost socialnih demokratov.) Dne 3. t. m. je umrl v Ljubljani znani socialno-demokratski agitator Ivan Brozovič, previden s svetimi zakramenti za umirajoče. »Delavec« piše ob tej priliki: »Farji so se zelo trudili, da bi ga v zadnjih trenutkih »spreobrili«, in še ko že ni več mogel, so ga silili, naj se spove. Star je bil še le 40 let ter zapustil ženo in pet nepreskrbljenih otrok.« — Te besede pač spričujejo, kako malovredni so socialni demokratje, ki svojemu tovarišu niti miru z Bogom ne privoščijo. Sploh pa je skrajno podlo od »Delavca«, da tudi to priliko porabi ter zabavlja proti duhovnom, ki vendar dobro ve, da isti od njega toliko sovraženi duhovni in dobri katoličani že dolgo časa oskrbljujejo v Marijanišču dva otroka umrlega Brozoviča. Ako je mej socialnimi demokrati še kaj poštenih ljudij, morajo z nami vred obsojati tako skrajno umazano, grdo in lažljivo pisarjenje »Delavca«.

(Uradniške plače.) Dunajski listi poročajo, da novi zakon o uradniških plačah stopi v veljavo s 1. avgustom.

(Povozil) je včeraj dopoldne malo pred deseto uro neki izvošček na Marije Terezije cesti blizu protestantske cerkve gosp. Iv. Pirnata, prodajalca v delavskem konsumnem društvu, ko se je ta na biciklju pripeljal z izleta v Ljubljano. V trenutku namreč, ko je gospod Pirnat dospel vstric zadnjim kolesom izvoščekovega voza, porinil je konj iz dosedaj še neznanega vzroka voz krepko nazaj, ob enem pa krenil na isto stran, kjer je bil kolesar, in planil naravnost nanj tako, da je s trebuhom pobil kolesarja in kolo na tla. Ob enem je pa krenil s ceste v Kolizejsko ulico in potegnil gospoda Pirnata s kolosom seboj. Ker je kolesarja kolo zadržavalo, se ni mogel rešiti izpod voza in še le, ko so ljudje s silo ustavili konja in privzdignili voz, se je mogel nesrečnik rešiti iz groznega položaja. Vkljub grozni nevar-

nosti, v kateri se je gospod Pirnat nahajal, je poškodovana le leva noga, ki se je kakih 200 metrov drsala po tleh in najbrže priletela na kak ostreji kamen. Umevno je, da je obleka in kolo znatno poškodovana. Vso poškodbo je zakrivil, kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, izvošček sam, ki ni hotel ustaviti voza in jo je menil popihati. Seveda se mu to ni posrečilo, ker je moral nesrečnika in kolo odvesti na magistrat.

(Nevarno pretepel) je včeraj pred domom rokodelskih pomočnikov neki kmečki fant baje brez vsakega povoda vajenca mizarskega mojstra gospoda Binderja. Učenca so morali odvesti v deželno bolnico in je rana na glavi in hrbtu baje precej nevarna.

(„Modus vivendi“, pa — „kraška trma.“) Vsikdar, kadar nastopi »kraška trma«, kakor nazivlje »Slovenski Narod« narodno neizprosno tržaskih Slovencev pred tržaško italijano-nemško politiko, vsikdar se zvijajo zastopniki in nositelji le-te politike in iščejo po sredstvih, kako bi se izognili grozni neizogibnosti rabe slovenskega jezika. Jedino sredstvo v takih bridkih momentih, ko prevladuje »sladka navada« in osebna simpatija čut pravičnosti, je zatekanje k obrabljeni, v Avstriji tako zelo v navadi stoječi rešitljici, kateri pravimo »modus vivendi«. Tak modus vivendi si je želel dne 4. t. m. predsednik trgovinskemu sodišču v Trstu dr. Leon Fochi, ko je zahteval dr. Gregorin v svoji znani »kraški trmi« razpravo v slovenskem jeziku v neki menjični tožni zadevi. Stvar je zares interesantna in vredna, da se malo popečemo ž njo, že iz razlogov, da se vidi, kako zaružavale, v italio-nemštvu ukoreninjene razmere vladajo v Trstu in da je nastop slovenskega prava v tej atmosferi vsikdar podoben pravcati strelji, ki udari iz jasne neba. Omenjeni dan se je namreč vršila razprava glede ugovorov toženca proti slovenskemu plačilnemu nalogu, kateri nalog je izdalo to isto trgovinsko sodišče. Na prvi pogled se je videlo, da igra tu »politični moment« precej mastno ulogo. — Toženec, nek Nemec, se je v prvi vrsti čutil zadetega, da se mu drzne Slovenec v svojem jeziku prezentovati menjično tožbo, in proti tej drznosti, brez vsake druge motivacije, bi se lahko reklo, je trebalo protestovati. Sodni predsednik Fochi, Lah, ter svetnik Jakopič, »Italijan«, kakor kaže ime, prisednik Clescovich (Leskovec?) in zastopnik Nemca žid Venezian so bili hkrati kakor »jeden mož« z Nemcem Sch. in »boj pred Manilo« se je pričel. Poveljnik sovražne fregate Fochi, je takoj uvidel, da je na njegovi strani krivica, ko je brezpogojno zahteval, naj se slovensko brodovje uda in skrije svojo narodno zastavo. Z drugimi besedami, da z ozirom na to, da ni on, ni prisedniki in žid v Trstu ne zna slovenski, naj govori zastopnik slovenske stranke tudi italijanski. Slovensko brodovje pod »kraško trmo« njegovega poveljnika dr. Gregorina pak o tej zahtevi ni hotelo vedeti ničesar, marveč je jednostavno protestovalo proti italijanski sestavi zapisnika in se sklicevalo na razsodbo sodnega dvora. V tej tiski bi bil sovražnik našel rad kak »modus vivendi«, s katerim bi se bilo dalo opravičiti — krivico. A ni se dalo in sodni dvor je naposled napravil uprav ameriški sklep: »Ker ne zna ni predsednik trgovinskega sodišča v Trstu in ne njegovi prisedniki dovolj slovenski in celo nič pa toženec in njega zastopnik magistratni žid Venezian, ter tega zastopnik dr. Reiser, se obravnava preloži na drug dan, za kateri se pozove to l m a č a. Razpravni zapisnik pak se bode vodil tudi ta dan v italijanskem jeziku; tožitelj pak bode imel pravico zahtevati, da se mu na tej razpravi raztolmači zapisnik v slovenskem jeziku. Toda »kraška trma« se tudi s to izjavo sovražne fregate ni zadovoljila, ker je nezakonita, in tako je pričakovati novega boja »pred Manilo«, na katerem se bode videlo, ali res zmaga močnejša krivica proti slabiji pravici. Kakor rečeno: tudi na trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu je udarila nova bomba slovenske zahteve in napravila ondi svoj učinek. Razprava, kakor vse razprave tu, kjer se gré za narodni moment, je hkrati zadobila politični couleur in smoter tožbe je stopil v ozadje. Na vsej razpravi se je pa videlo, da naši nasprotniki vendar nimajo dobre vesti, zato iščejo po kakem modusu, da bi mogli vstrajati v svojem klubovanju. Toda čas je, da se s temi silami jame resno obračunati. V Gorici se je ne-

kako pričelo, a v Trstu še vse smrdi po italo-pruski krivičnosti, ki noče zapustiti svojega gadjega gnezda. Morda jej vendar premakne stališče trdovratna »kraška trma« in jo prisili do jedino pravega »modus vivendi« do upoštevanja jezikovne ravnopravnosti na — avstrijskih tleh. Altro che tolmači!

(Cerkvene skladbe.) Gospod Valentin Stolzer, učitelj v Razborji pri Slov. Gradcu, je zložil mašno pesem »O Bog! daritve svete« itd., ko jo je č. g. Simon Gaberc, knezoškofijski duhovni svetovalec in župnik framski, tako izvrstno predelal in popravil, da se sme med boljše cerkvene pesmi uvrstiti in bo dobro jo menjavati s »Pred Bogom pokleknimo« itd., in je prečastiti knezoškofijski ordinarijat v Mariboru že lani dovolil in priporočil, da se ta pesem obelodani. K tej pesmi je zložil imenovani skladatelj 32 napevov, koje je gospod Matej Hubad, koncertni vodja na Dunaji, kritično pregledal in popravil; veščaki cerkvene godbe so pripoznali, da so napevi prosti, resni, vzvišenega duha in naidušujejo poslušalce k pobožnosti, ako se pravilno in s čutom prednašajo. Partitura s pridejano mašno pesmijo velja le 88 kr.

Društva.

(Pevsko društvo »Slavec«) priredi po sklepu rednega občnega zbora dne 12. junija t. l. veliko vrtno veselico z izbranim vspešnim.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. maja. Včeraj popoldne ob 3. uri je otvoril cesar jubilejno razstavo. Obiskalo jo je včeraj do 40.000 oseb.

Dunaj, 9. maja. Danes so otvorili dunajsko mestno železnico. Slovesnosti se je vdeležil tudi cesar, katerega je ljudstvo povodom vladarske petdesetletnice burno pozdravljalo. Kardinal Gruscha je opravil v šotoru sv. mašo ter prosil blagoslova za novo podjetje.

Dunaj, 9. maja. Umrl je na Dunaji državni poslanec baron Wiedersperg, član češkega veleposestva. Poslanec je bil mnogo let ter je vedno deloval za slovansko zajednost.

Budimpešta, 9. maja. Skupna vlada je predložila danes delegacijama skupni proračun za leto 1899, ki izkazuje potrebščine 167,175.940 gld., za 5,990.915 gld. več, kakor za tekoče leto. Pokritje se proračunava na 2,797.558 gld., torej znaša čista potrebščina 164,378.382 gl. Preostanki od carine se proračunavajo na 57,139,530 gld. Zunanje ministerstvo zahteva 4,142.200 gld. (+ 129.300 gld.), državno vojno minist. 157,966.122 gl. (+ 5,870.034 gld.) Specijalni vojni ordinarij znaša 129,907.848 gld., ekstraordinarij 11,217.014 gld. (+ 3,510.034 gld.) Ordinarij za mornarico 11,095.260 gld. (+ 2,360.000 gl.), ekstraordinarij 574.600 gl. — Za leto 1898 in 1897 se zahteva naknadnega kredita 30,646.030 goldinarjev. Za okupacijske dežele se zahteva 3,479.000 gl. (—10.000). Iz vojnega budžeta se porabi 853.909 gld. za večerjo vojaštvu, ostalo za dobavo orožja itd. Kredit v znesku 30 milijonov 100.000 gld. porabili se je povodom kritičnega položaja ob grško-turški vojski in sicer 22,675.000 gld. za dobavo orožja in ostalo za drugo vojno potrebščino. Za pomnoženje mornarice v znesku 5 milijonov se zahteva letos prvi rok 400.000 gld. Stroški za vzdrževanje vojakov na Kreti znašajo 453.030 gld.

Rim, 9. maja. »Agenzia Stefani« poroča iz Milana: Včeraj zjutraj so demonstrantje uropali več hiš pri Porti Venezii. Vojaštvo je razdejal na raznih krajih mesta utrdbe, ki so jih napravili demonstrantje. Ubityh in ranjenih je več oseb. Vsi delavci štrajkajo. Urednika časnika »Italia del Popolo« ter poslanca de Andreis je policija aretovala.

Milan, 9. maja. Tukaj kakor tudi po drugih mestih se je razburjenost poglobila. Sklicano vojaštvo je na svojem mestu in razglašen je obsedni stan.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Ameriški in Amerikancem prijazni evropski listi so sedaj polni poročil o zmagi v bitki pri

Manili. Po teh poročilih so razbili Amerikanci kar najmanj ladij ter ubili 150, da celo 300 španskih vojakov. Resno moramo dvomiti nad resničnostjo teh najnovejših, »avtentičnih« poročil, kajti dosedaj še sploh ni bilo čuti, da bi imeli Španci na Manili najedenkrat najmanj ladij. Vidi se iz vsega, da je poročilo admirala Deweya navadna ameriška rasa, razun onega odstavka, v katerem trdi, da Manile ni mogel zasesti, ker mu je nedostajalo močij. V njegovi oblasti je najbrže le zaliv, izhod iz zaliva mu je pa skoro gotovo zaprt s torpedami.

Vojni načrt Amerikanci vedno spreminjajo, tako da imajo njih bližnji poveljniki zelo težavno stališče in je ono admirala Deweya v tem oziru mnogo ugodneje.

Ravno osem dnij po prvi bitki pri Manili so se spoprijeli Španci z Amerikanci in sicer sedaj v bližini Kube. Ako se namreč obistini poročilo, ki je objavljamo spodaj, bil se je včeraj vroč boj na severni strani otoka Domingo, ki leži mej Kubo in Portoriko. Sodi se, da je kapverdsko brodovje dospelo do Monte Cristi, kjer je trčilo ob ameriško brodovje, pod poveljstvom Sampsonovim, ki je pričakovalo nasprotnika. O izidu te vojske do sedaj še nimamo nikakih poročil.

Dunaj, 9. maja. Potom Gibraltara se širijo po Madridu novice o zmagi španskega brodovja pri Portoriko. V Londonu ni o tem ničesar znanega, le da ste dve sovražni ladiji pri Portoriko streljali druga na drugo. Sklepa se, da se bližata sovražni brodovji in pričakuje se velika bitka.

London, 8. maja. Iz nadaljnjih poročil iz Washingtona je posneti, da so Amerikanci razdejali 11 ameriških ladij, ubili 150 Špancev, 250 so jih pa ranili.

Madrid, 9. maja. Zbornična seja je bila zelo burna. Karlistični poslanec Mella je dejal: Gorje narodom, kateri trpe, da jim vladajo ženska in otroci. Te besede so povzročile nepopisen hrup in minister Sagasta je zavrnil govornika, rekoč, da take besede ne spadajo v zbornico. Predsednik je zahteval od Melle, da pojasni te svoje besede, Mella pa je dejal, da je vse jasno, da torej nima ničesar pojasnjevati.

Madrid, 8. maja. General Bisayes brzojavlja iz Lubuan v filipinskem arhipelu: Po štiriurnem boji vzeli smo mesto Panay, kjer so imeli uporniki glavno zbirališče. Sovražnik ima 500 mrtvih. Naši so izgubili 42 mož.

Madrid, 8. maja. Oficijelno poročilo general-kapitena Augusti naznanja: Sovražnik je vzel Kavites. Amerikansko brodovje nadaljuje blokado.

Madrid, 9. maja. V krogu svojih političnih somišljenikov se je izrazil bivši predsednik španske republike, Castelar, da ga prijatelji silijo, naj se vrne zopet iz svojega zatišja na politično torišče, ter pristavil, da se ne bo silil, pač pa da je na to pripravljen, toda ako ga hočejo somišljeniki imeti, naj ga pridejo iskat.

New-York, 8. maja. Vojna uprava je izdala povelje, naj bodo pripravljene ladije za prevoz 40.000 vojakov, ki morajo v petih dneh dospeti v Keywest. Iz tega se sklepa, da je Amerika spremenila svoj vojni načrt glede Kube.

Washington, 8. maja. Admiral Dewey poroča, da je ukrotil španske baterije pri Manili in prerezal kabel. Zaliv in vse je v njegovi lasti. Mesta Manile se radi pomankanja vojakov ni mogel polastiti. Amerikanci imajo po njegovi trditvi le nekoliko ranjencev. — V drugi brzojavki trdi, da je gospodar vseh utrdb. V Cavite se je ameriško moštvo izkrcalo in vjelo 256 španskih ranjencev.

New-York, 8. maja. Iz Puerto Plata na otoku Domingo je došlo sporočilo o vročem boju mej ameriškim in španskim brodovjem pred mestom Monte Cristi. Zatrjuje se, da si stojita nasproti brodovje pod poveljstvom Sampsonovim in kapverdsko brodovje, o katerem se dosedaj še ni ničesar čulo. Bombardovanje se je pričelo danes zjutraj ob 9. uri.

Umrli so:

7. maja. Katarina Mikš, uradnega sluge vdova, 81 let, Krakovski nasip 10, vodenica. — Franciška Hübner, privatnega uradnika žena, 38 let, Ulice na Grad 13, srčna hiba.
8. maja. Albina Kovač, delavca hči, 5 mesecev. Vodmat št. 89, kron. železni katar. — Valentin Rožanc, gostja, 67 let, Tržaška cesta 56, ostarelost.

V bolnišnici:

5. maja. Alojzija Faleskini, zidarskega polirja hči, 1 leto, vsled opekline.
6. maja. Peter Pleška, krojača sin, 10 let, pyaemie. — Luka Terček, kajzarja sin, 10 let, encephalitis purulenta.

Tržne cene v Ljubljani

dné 7. maja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	14	50	Špeh povojen, kgr.	—	72
Rež,	9	50	Surovo maslo,	—	90
Ječmen,	8	—	Jajce, jedno	—	12
Oves,	7	80	Mleko, liter	—	10
Ajda,	10	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	8	—	Telečje	—	60
Koruza,	7	50	Svinjsko	—	70
Krompir,	3	75	Koštrunovo	—	40
Leca, hktl.	12	—	Piščanec	—	60
Grah,	12	—	Golob	—	19
Fizol,	12	—	Seno, 100 kgr.	1	78
Maslo, kgr.	—	94	Slama, 100	1	70
Mast,	—	70	Drva trda, 4 kub. m.	6	—
Špeh svež,	—	64	„ mehka, 4 „	4	20

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
7	9. zvečer	733.7	11.4	p.m. svzh.	oblačno	
8	7. zjutraj	734.9	10.9	sr. jvzh.	idel. oblac.	5-8
	2. popol.	734.1	16.4	p.m. svzh.	oblačno	
8	9. zvečer	735.5	12.5	sl. sever	oblačno	
9	7. zjutraj	735.0	9.3	sl. svzh.	skoro obl.	0-0
	2. popol.	733.0	18.5	sr. jug.	„	

Srednja temperatura sobote 11.6°, za 1.4° pod normalom.
Srednja temperatura nedelje 13.3°, za 0.2° nad normalom.

Na Bledu je razpisana

služba organista in cerkvenika.

Natančnejša pojasnila da župni urad v Gradu, pošta Bled. 3 340-1

Trgovina z galanterijo in igračami

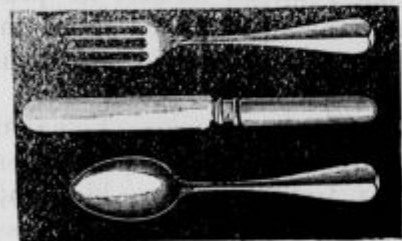
Ivan Kordika

v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14,

priporoča po zelo nizkih cenah:

Kuhinjsko posodo, emailirano, prve vrste, patent-lonce z bakrenim obitkom; namizne svečnike iz pakfona, medij in alpeke; nože in vilice (besteke) za salato, desert itd. Vsakovrstne reči iz alpaka in alpaka-srebra iz najboljših c. in kr. privileg. tovarne W. Bachmann & Comp. na Dunaju.

Zunanja naročila izvršujejo se točno in po nizkih cenah. 313 8

La spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železolitni in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarska, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, peči, kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za strop.

Zaradi opustitve trgovine

oblastno dovoljena

popolna razprodaja

vsakovrstne železnine po tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 18

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljuge, pante in zapake. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

„Karl May's Reiseerzählungen!“

Zv. I. do XXII. v izvorni, elegantni vezavi, skoraj še popolnoma novi, prodajo se po primerni, ugodni ceni.

Ponudbe pod »F. G. 30« na upravnishstvo tega lista. 335 2-2

Pege

odpravi v 7 dneh popolnoma 195 48-17

dr. Christoff-a izborni, neškodljivi

Ambra-crème

jedino gotovo učinkujoče sredstvo proti pegam in za olepšanje polti. Pristno v zeleno zapečatenih izvornih steklenicah po 80 novč. ima na prodaj

Jos. Mayr-ja lekarna v Ljubljani.

Prva kranjska izvozna pivovarna

Teodora Fröhlich-a na Vrhniki

(zastopstvo in zaloga pri Fr. Seunig-u, Marijin trg št. 2)

priporoča svoje dobro uležano

pivo

339 3-1

takozvani kranjski biser (Krainer Perle).

Toči se vedno sveže:

V sledečih gostilnah:

- Gosp. Blumauer Leopold, gostilna pri »Tišlerju«, Kolodvorske ulice.
- » Bajželj Avgusta, gostilna pri »Janezu«, Trnovka cesta.
- » Cotič Jožef, Vipavska vinarska zadruha, Breg št. 1.
- » Fröhlich Gabrijel, restavracija pri »Slonu«, Dunajska cesta.
- » Krvarič Franjo, gostilna pri »Figoce«, Dunajska cesta.
- » Koder Ernest, gostilna, Sv. Petra cesta.
- » Krže Marijana, gostilna, Opekarska cesta.
- » Skof M., gostilna, Rečne ulice.

- Gosp. Velkavrh Anton, »Dolenjska pivnica«, Dvorni trg.
- » Weber Avgust, »Vrhnjska pivnica«, Prešernove ulice.

V sledečih šakuterijah:

- Gosp. Avanzo Marija, Wolfve ulice.
- » Buzzolini Ivan, Špitalske ulice.
- » Kahm & Murnik, Sv. Petra cesta.
- » Praunseiss J. C., Mestni trg.
- » Stacul Anton, Šelenburgove ulice.

V sledečih kavarnah:

- Kavarna »Austria«, Reselnove ulice.
- Kavarna »Europa«, Dunajska cesta.
- Kavarna »Mercur«, Glavni trg.
- Kavarna »pri Slonu«, Dunajska cesta.

Dunajska borza.

Dné 9. maja.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	10	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	gld.	80	„
Avstrijska zlata renta 4%	121	gld.	15	„
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101	gld.	90	„
Ogerska zlata renta 4%	120	gld.	75	„
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99	gld.	25	„
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	913	gld.	—	„
Kreditne delnice, 160 gld.	357	gld.	25	„
London vista	120	gld.	85	„
Nemški drž. bankovci 100 m. nem. drž. velj.	58	gld.	85	„
20 mark	11	gld.	77	„
20 frankov (napoleonidor)	9	gld.	55	„
Italijanski bankovci	44	gld.	45	„
C. kr. cekini	5	gld.	66	„

Dné 7. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163	gld.	50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160	gld.	20	„
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197	gld.	50	„
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	gld.	50	„
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139	gld.	25	„
Dunavske vravnjavne srečke 5%	129	gld.	50	„
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109	gld.	—	„
Posojilo goriškega mesta	112	gld.	50	„
4% kranjsko deželno posojilo	99	gld.	—	„
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	gld.	70	„
Priporitne obveznice državne železnice	219	gld.	—	„
» južne železnice 3%	182	gld.	65	„
» južne železnice 5%	126	gld.	40	„
» dolenskih železnic 4%	99	gld.	50	„

Kreditne srečke, 100 gld.	200	gld.	50	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170	gld.	—	„
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19	gld.	75	„
Rudolfove srečke, 10 gld.	28	gld.	—	„
Salmove srečke, 40 gld.	84	gld.	25	„
St. Genois srečke, 40 gld.	79	gld.	50	„
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59	gld.	—	„
Ljubljanske srečke	22	gld.	75	„
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158	gld.	25	„
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3505	gld.	—	„
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	429	gld.	—	„
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	72	gld.	50	„
Splošna avstrijska stavbinska družba	115	gld.	—	„
Montanska družba avstr. plan.	167	gld.	10	„
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181	gld.	—	„
Papirnih rubljev 100	127	gld.	62	„

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izzrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.